

3. Дзюблюк О. Монетарна політика як ключовий важіль реалізації антикризових заходів в економіці. Банківська справа. 2017. № 2. С. 3-26.
4. Мазаракі А. А., Лагутін В. Д. Внутрішній ринок України в умовах дисбалансів між виробництвом і споживанням, 2016. № 4.
5. Сіденко В., Юрчишин В. Світові тенденції монетарної політики та її українські особливості: аналітична доповідь. Політика монетарного розширення на підтримку зростання і розвитку / наук. ред. В. Юрчишин. Київ: Заповіт, 2016. 116 с.

Оскома Олена Володимирівна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри аналітичної економіки
та менеджменту ФСПОУ
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Данилко Євгенія Костянтинівна,
студентка 1 курсу ФСПОУ
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Для стійкого розвитку держави необхідною передумовою є забезпечення належного рівня її економічної безпеки. Подолання економічної кризи в Україні є одним з пріоритетів політики забезпечення економічної безпеки держави. Зовнішня агресія проти України критично погіршила динаміку соціально-економічного розвитку, що посилило макроекономічні дисбаланси та погіршило перспективи подальшого економічного росту. Теоретичною основою дослідження проблеми економічної безпеки України є, перш за все, з'ясування сутності поняття «економічна безпека», його розвитку і місця у системі національної безпеки.

Над питанням економічної безпеки працювали і працюють провідні вітчизняні та зарубіжні вчені, серед них такі як: Ф. Агіон, О. Амоша,

О. Ареф'єва, С. Базу, Р. Барро, Б. Баумоль, Т. Васильців, Д. Вейл, О. Грунін, О. Гудзинський, Л. Донець, С. Ільяшенко, О. Єрмаков, О. Ляшенко, С. Кравченко, В. Мунтіян, Г. Пастернак-Таранущенко, В. Пономарьов, Н. Реверчук, С. Реверчук, П. Саблук, С. Теленик, Й. Шумпетер, С. Шкарлет, В. Шликов, В. Щербань, Ю. Яковець та ін.

Для сучасного стану економіки України як самостійної незалежної держави, утвердження її як суб'єкта світового співтовариства особливо актуальними є проблеми забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку, формування механізму протидії внутрішнім та зовнішнім загрозам, підвищення рівня життя населення, розвитку системи міжнародної економічної взаємозалежності [2].

Економічна і політична ситуація, яка сформувалася в Україні сьогодні, революційні та воєнні події останніх років – усе це спричинило динамічні зміни в державі, особливо це вплинуло на її безпеку. Безпека як система корінних, типових властивостей будь-якої країни втілює всі сфери різних галузей життєдіяльності й розвитку людини, суспільства, держави і природи. Загалом, безпеку можна визначати як якісну характеристику об'єкта (системи), здатність об'єкта до існування і розвитку та його захищеність від внутрішніх і зовнішніх загроз. Місце, роль і пріоритет кожного з елементів безпеки визначаються обставинами, що реально складаються на певний період часу всередині й зовні об'єкта [5].

Невід'ємною складовою національної безпеки є економічна безпека держави. Вона відіграє вирішальну роль у досягненні економічного суверенітету держави, забезпеченні економічного розвитку, реалізації ефективної соціальної політики, убезпеченні суспільства від екологічних стихій, зростанні національної конкурентоспроможності в умовах міжнародної економічної взаємозалежності. Створення ефективної системи економічної безпеки держави дає можливість вчасно виявляти загрози національним економічним інтересам і запобігати заподіяння збитків соціально-економічній

системі в цілому. Поліпшення системи економічної безпеки набуває особливої актуальності для країн, які переживають трансформаційну кризу та загострення притаманних їй суперечностей [3].

Економічна безпека – одна з визначальних складових державотворчого процесу в умовах глобалізованого світу. Закономірності конвергенції й інтеграції економічних систем окремих держав та їх груп є об'єктивними та неминучими, а надто з початком інтенсивної діджиталізації транскордонного капіталообігу, формуванням та зміцненням глобальних платіжних систем, проникненням взаємних кредитних зобов'язань до най\$ глибших підвалин міждержавних і міжнародних відносин [4].

Прийнятим Законом України «Про національну безпеку України» серед основних напрямів державної політики з питань національної безпеки в економічній сфері визначено:

дотримання норм міжнародного права, участь в інтересах України у міжнародних зусиллях з підтримання миру і безпеки, міждержавних системах та механізмах міжнародної колективної безпеки; забезпечення збалансованого розвитку бюджетної сфери, внутрішньої і зовнішньої захищеності національної валюти, її стабільності, захисту інтересів вкладників, фінансового ринку;

прискорення прогресивних структурних та інституціональних змін в економіці, поліпшення інвестиційного клімату, підвищення ефективності інвестиційних процесів;

сталий розвиток національної економіки, громадянського суспільства і держави для забезпечення зростання рівня та якості життя населення;

інтеграція України в європейський політичний, економічний, безпековий, правовий простір, набуття членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору, розвиток рівноправних взаємовигідних відносин з іншими державами;

державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямовується на забезпечення воєнної, зовнішньополітичної, державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, кібербезпеки України тощо[6].

Визначальним завданням державної політики повинно бути створення рівних умов для ведення бізнесу та інвестування економіки України суб'єктами господарювання різної форми власності, здійснення процесу інвестування на прозорих та цивілізованих засадах, поліпшення структури інвестиційних джерел. Політика держави при цьому буде сконцентрована на прискоренні темпів економічного зростання на власній відтворювальній (інвестиційній) базі та на достатній ринковій основі; запровадженні відкритих консультацій органів виконавчої влади з представниками суб'єктів господарювання, поширенні інформації про реальну економічну ситуацію, внутрішні та зовнішні ринки, кон'юнктурні процеси, нормативну базу; значному зниженні рівня тінізації вітчизняної економіки; створенні рівних умов для діяльності суб'єктів господарювання незалежно від форми власності та походження капіталу; формуванні ефективного конкурентного середовища; зміцненні фондового ринку, розвитку інститутів спільного інвестування, страхових та пенсійних фондів, ринку корпоративних цінних паперів, його інтегруванні у міжнародні ринки капіталу; створення додаткових економічних стимулів для залучення інвестицій в пріоритетні галузі економіки; утворенні ефективного механізму захисту інтелектуальної власності [2].

Забезпечення економічної безпеки – це гарантія самостійності та незалежності держави, умова стабільності й ефективного функціонування суспільства. Економічна безпека є видовою складовою частиною національної безпеки й водночас належить до системи категорій економічної теорії. У науковий обіг в Україні ця дефініція увійшла трохи більше ніж десять років тому, що є досить невеликим строком для її всебічного теоретико-методологічного аналізу. Про це свідчать наукові суперечності, зумовлені відсутністю єдиного підходу в розумінні сутності економічної безпеки, у розробці ефективних способів і засобів попередження загроз та опануванні ними і забезпеченні стабільного розвитку економічної системи країни. Через це розроблення фундаментальних і науково-прикладних проблем економічної

безпеки виражає не тільки запит економічної теорії, але й потребу господарської практики [1].

Отже, безпека орієнтована на забезпечення виживання соціальної системи, особи, суспільства і держави. Вона є відображенням відношення людини, соціуму і навколишнього світу до необхідних змін у базових соціальних сферах, що включає усвідомлення і формулювання цілей, вибір інструментів, оцінку та аналіз результатів. При цьому економічна безпека громадян розподілена на безпеку суспільства в цілому і безпеку груп або окремих осіб. Тому еволюція поняття «економічна безпека» здійснюється у об'єктивному змісті, без урахування якого поняття «економічна безпека» втрачає свою визначеність.

Список використаних джерел:

1. Акімова Л. М. Становлення системи економічної безпеки держави в Україні: сутність, рівні, складники // Публічне адміністрування: теорія та практика. 2018. №1 (19). URL: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2018-01\(19\)/index.html](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2018-01(19)/index.html).
2. Гбур З. В. Економічна безпека як одна зі складових забезпечення національної безпеки України на сучасному етапі // Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 18. С. 81–86.
3. Корчинський І. О. Основні загрози економічній безпеці держави в сучасних умовах розвитку: [розподілено вплив ключових загроз на економічну безпеку України через її основні складові] // «Ефективна економіка». Дніпро, 2019. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7369/>.
4. Повзун Д. І. Економічна безпека регіону як складова національної безпеки України // Економіка та держава. 2020. № 8. С. 89–94.
5. Попадинець Н. М. Основні чинники забезпечення економічної безпеки України // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2016. №2. С. 20–23.

6. Про основи національної безпеки України: Законом України «Про національну безпеку України» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 31.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355>.

Оскома Олена Володимирівна,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри аналітичної економіки
та менеджменту ФСПОУ
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Калініна Ніна Русланівна,
студентка 1 курсу ФСПОУ
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: СУТНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

В умовах масштабної глобалізації питанням економічної безпеки, без якої неможлива стабільність і сталий розвиток національної економіки, приділяється багато уваги, але шляхи вирішення цих проблем не є універсальними для різних країн. Дослідження динаміки економічних процесів в Україні дозволяють дійти висновку, що вітчизняна економіка перебуває на стадії глибокої кризи. Сучасна економічна криза демонструє непередбачувані високі темпи подальшого погіршення стану національного господарства. І оскільки фактори економічного занепаду національного господарства склалися не за один рік, вони мають більш глибинний, а не поверхневий стан походження [3, с.17].

Попри велику кількість публікацій, водночас, залишається багато невирішених проблем у теорії та практиці економічної безпеки, яка є основною складовою національної безпеки держави. Окрім того, ситуацію ускладнює відсутність системності стосовно понятійного апарату у цій сфері, а також обґрунтованих пропозицій щодо впровадження сучасних методів та моделей управління економічною безпекою на всіх рівнях управління економікою.